

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/sport/129600,Tomasz-Wojtowicz-Siatkarz-niezbudny-do-produkcji-smiglowcow.html>

Archiwum IPN w Gdańsku

ARTYKUŁ

Tomasz Wójtowicz. Siatkarz „niezbędny do produkcji śmigłowców”

OKRES HISTORYCZNY

(1970-1980) Od Gdańska do Gdańska (1980-1990) Epoka Solidarności

Autor: KATARZYNA ADAMÓW 26.10.2026

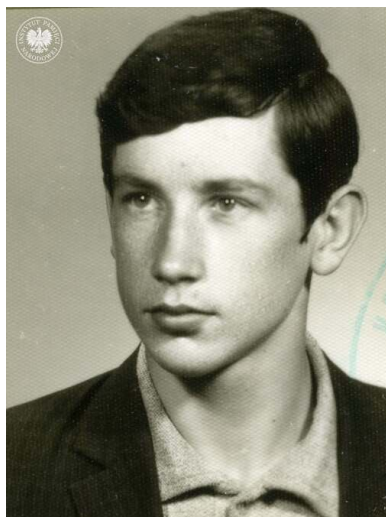
W 1974 r., w Meksyku, polscy siatkarze zdobyli swój pierwszy złoty medal mistrzostw świata. Jedną z gwiazd naszej reprezentacji był wybitny siatkarz, uważany za jednego z najlepszych zawodników w historii polskiej i światowej

piłki siatkowej – Tomasz Wójtowicz.

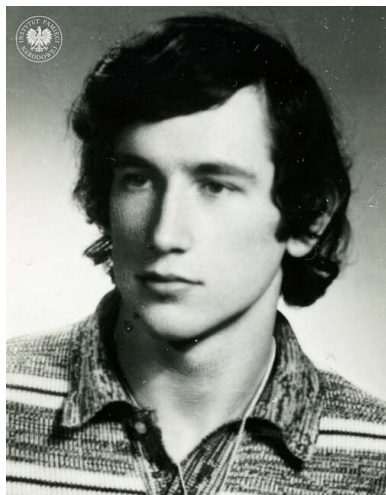
Urodził się 22 września 1953 roku w Lublinie w rodzinie sportowej – zarówno ojciec Kazimierz, jak i matka Bogumiła, byli siatkarzami. Po latach wspominał, że w zasadzie wraz z rodzeństwem wychowali się na boisku, a rodzice „pewnie zamiast smoczka dali mi piłkę do siatki”.

Grał najpierw w MKS Lublin, później trafił do Avii Świdnik – klubu, w którym trenerem był jego ojciec. Tam rozpoczęła się jego kariera seniorska. W siatkówkę grał także jego młodszy brat – Wojciech. Razem tworzyli tzw. „klan Wójtowiczów”. Tomasz wspominał humorystycznie, że zawsze dostawali od ojca „więcej w kość” od innych, by uniknąć oskarżeń, że faworyzuje on swoich synów.

W latach 1973–1984 rozegrał trzysta dwadzieścia pięć spotkań w barwach narodowych. Pod okiem wybitnego trenera, Huberta Wagnera, jako 21-letni chłopak zdobył mistrzostwo świata w Meksyku (1974), a dwa lata później złoty medal na Igrzyskach Olimpijskich w Montrealu (1976). To był historyczny moment – pierwszy raz polscy siatkarze sięgnęli po olimpijskie złoto.

**Tomasz Wójtowicz (fot. z zasobu
AIPN)**

**Tomasz Wójtowicz (fot. z zasobu
AIPN)**

Kariera pełna sukcesów

W Polsce Ludowej sportowcy musieli być gdzieś zatrudnieni. Często formalnie pracowali w zakładach pracy, fabrykach, kopalniach. Państwo finansowało rozwój sportowca poprzez kluby sportowe. Z jednej strony pozwalało to na poświęcanie się tylko treningom, z drugiej zaś nierzadko wiązało się z ograniczeniami, takimi jak kontrola władz nad wyjazdami zagranicznymi i możliwościami rozwoju kariery za granicą.

Wójtowicz dla klubu ze Świdnika był tak ważny, że w dokumentach wpisano mu, że jest „niezbędny do produkcji śmigłowców”.

Z powodu nacisków Huberta Wagnera uznano jednak, że śmigłowce będą latać i bez Wójtowicza, i zgodzono się na jego transfer do Legii Warszawa. Z Legią sięgnął po swoje pierwsze mistrzostwo Polski.

Tomasz Wójtowicz (fot. z zasobu AIPN)

Tomasz Wójtowicz (fot. z zasobu AIPN)

Dodatkowym utrudnieniem dla rozwoju sportowej kariery Wójtowicza był fakt, że mógł wyjechać na zagraniczny kontrakt dopiero po 30. roku życia. Gdy osiągnął ten wiek, w 1983 r., na kilka lat przeniósł się do wymarzonego wtedy kierunku dla siatkarza – włoskiej Serie A.

Tomasz Wójtowicz uznawany jest za jednego z pierwszych siatkarzy, którzy skutecznie stosowali atak z

drugiej linii (tzw. *pipe*). To zmieniło sposób gry i taktykę w siatkówce na całym świecie.

Zakończył karierę w 1989 r., a do Polski powrócił w 1990 r. Jego praca jako trenera siatkówki była bardzo krótka. Wójtowicz miał ogromny talent i wszystko w siatkówce przychodziło mu łatwo, dlatego wydawało mu się, że innym też powinno – „denerwowało mnie, jak ktoś czegoś nie potrafił - Szybko bym się wykończył przy tej robocie” – wyjaśniał.

[illegible]

**Wniosek do Biura Paszportów i
Dowodów Osobistych MSW
dotyczący wznowienia paszportu
dla Tomasza Wójtowicza.**

**Warszawa, 8 maja 1975 r. (z
zasobu AIPN)**

[illegible]

Pismo dr. Zygmunta Szulca,
dyrektora Biura Spraw
Zagranicznych Głównego
Komitetu Kultury Fizycznej i
Sportu, w sprawie transferu
Tomasza Wójtowicza do Włoch.
Warszawa, 22 sierpnia 1983 r. (z
zasobu AIPN)

Pismo płk. Aleksandra Ogłoblina,
zastępcy sekretarza generalnego
CWKS Legia do spraw sportu w
sprawie przedłużenia kontraktu
Tomasza Wójtowicza we
Włoszech. Warszawa, 3 września
1985 r. (z zasobu AIPN)

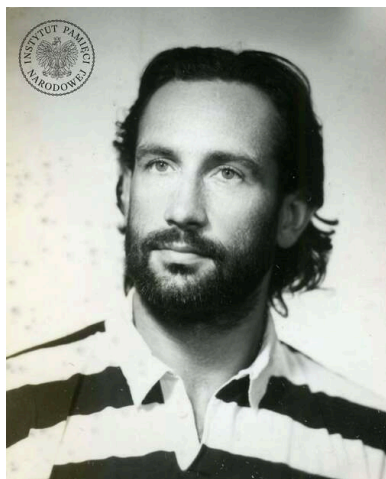
Model perfekcyjnego sportowca

Był laureatem wielu nagród i odznaczeń. Został nominowany do nagrody dla siatkarza XX w. w plebiscycie organizowanym przez FIVB.

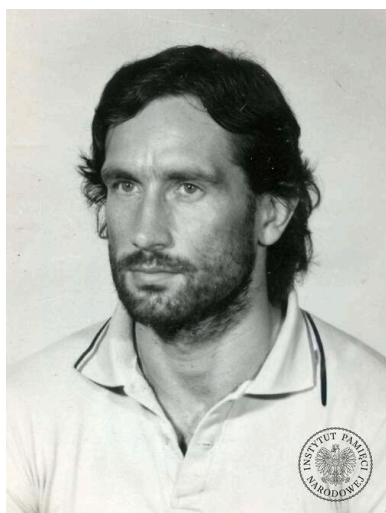
Tomasz Wójtowicz zmarł na nowotwór trzustki 24 października 2022 roku.

Ryszard Bosek, wieloletni przyjaciel Wójtowicza ze złotej drużyny Wagnera, w wywiadzie dla WP Sportowe Fakty w 2021 r. tak określił swojego przyjaciela z boiska:

„Myślę, że gdyby sztuczna inteligencja tamtych czasów stworzyła perfekcyjnego siatkarza, to stworzyłaby właśnie Tomka”.

**Tomasz Wójtowicz (fot. z zasobu
AIPN)**

**Tomasz Wójtowicz (fot. z zasobu
AIPN)**

* * *

W zasobie Archiwum IPN znajdują się akta paszportowe Tomasza Wójtowicza, zawierające informacje o sportowcu oraz fotografie pokazujące, jak zmieniał się jego wizerunek na przestrzeni lat.

COFNIJ SIĘ